



# DZIENNIK URZĘDOWY

## WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

---

Szczecin, dnia 11 kwietnia 2016 r.

Poz. 1530

### ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE z dnia 31 marca 2016 r.

#### zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słoneczne Wzgórze”

Na podstawie art. 19 ust. 6 i art. 20 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, zm. z 2014 r. poz. 926 i z 2015 r. poz. 1045) zarządza się, co następuje.

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słoneczne Wzgórze” (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 1542), wprowadza się następujące zmiany:

1) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. 1. Określenie działań na obszarze ochrony czynnej z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji dla rezerwatu przedstawiono w załączniku nr 6 do zarządzenia.

2. Cele działań ochronnych dla części obszarów Natura 2000 pokrywających się z rezerwatem zawiera załącznik nr 7 do zarządzenia.

3. Działania ochronne dla części obszarów Natura 2000 pokrywających się z rezerwatem, dotyczące ochrony czynnej siedlisk i gatunków, monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów, o których mowa w ust. 2, są tożsame z działaniami ujętymi w ust. 1 i 4.

4. Określenie rodzaju i zakresu monitoringu prowadzonego na obszarze ochrony ścisłej i czynnej z podaniem szczegółowej lokalizacji przedstawiono w załączniku nr 8 do zarządzenia.”;

2) § 9 otrzymuje brzmienie:

„§ 9. Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chojna, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszary Natura 2000, są tożsame z ustalonymi w § 8.”;

3) załącznik nr 3 otrzymuje brzmienie jak w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia;

4) załącznik nr 4 otrzymuje brzmienie jak w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia;

5) załącznik nr 6 otrzymuje brzmienie jak w załączniku nr 3 do niniejszego zarządzenia;

6) załącznik nr 7 otrzymuje brzmienie jak w załączniku nr 4 do niniejszego zarządzenia;

7) załącznik nr 8 otrzymuje brzmienie jak w załączniku nr 5 do niniejszego zarządzenia.

**§ 2.** Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jego ogłoszenia.

Zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska  
Regionalny Konserwator Przyrody  
w Szczecinie

**Sylwia Jurzyk-Nordlów**

**Załącznik nr 1 do zarządzenia  
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie  
z dnia 31 marca 2016 r.**

„Załącznik nr 3 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słoneczne Wzgórze”

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych dla rezerwatu „Słoneczne Wzgórze” oraz ich skutków.”

Lp.	Identyfikacja zagrożenia	Sposób eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
<b>Zagrożenia wewnętrzne</b>		
1.	ISTNIEJĄCE Sukcesja ekologiczna związana z ekspansją roślinności zaroślowej i leśnej na ciepłolubne siedliska nieleśne, stanowiące jeden z głównych przedmiotów ochrony. Zalesienie w przeszłości muraw ze stanowiskami rzadkich i zagrożonych gatunków roślin.	Cykliczna kontrola stanu. Usuwanie roślinności zaroślowej i leśnej na ciepłolubne siedliska nieleśne zarastających zbiorowiska otwarte w rezerwacie poprzez: 1) wykaszanie nalotu i odrostu krzewów i drzew; 2) ekstensywny wypas; 3) cięcia pielęgnacyjne tworzące luki w miejscach występowania cennych gatunków (w tym wymagających ochrony czynnej) oraz rozluźniające zwarcie drzew w sąsiedztwie utworzonych luk w celu doświetlenia runa.
2.	ISTNIEJĄCE Obecność obcych geograficznie i siedliskowo gatunków w drzewostanie. Dotyczy głównie świerka, modrzewia, daglezi, olchy szarej i robinii akacjowej.	Stopniowa przebudowa drzewostanów najbardziej zniekształconych. Zwalczanie robinii poprzez stopniowe usuwanie drzew i tępienie odrostów.
3.	ISTNIEJĄCE Pinetyzacja i picetyzacja żyznych siedlisk lasowych.	Pozostawienie siedlisk do naturalnej regeneracji. W młodszych i bardziej zwartych drzewostanach opcjonalnie przebudowa drzewostanu.
4.	ISTNIEJĄCE Ekspansja obcych gatunków roślin, w tym powodujących zmiany mikrosiedliskowe.	Zwalczanie robinii akacjowej w rezerwacie oraz na terenach przyległych. Ręczne usuwanie osobników popłochy pospolitego i powojnika pnącego z powierzchni muraw. Koszenie powierzchni z ekspansywnymi skupieniami trzcinnika piaskowego i ciemiężyka białokwiatowego.
5.	ISTNIEJĄCE Brak użytkowania pastwiskowego (ewentualnie kośnego) w obrębie siedlisk muraw kserotermicznych.	Ekstensywny wypas płątów muraw kserotermicznych dostępnych dla tego typu działań ochronnych. Na trudniej dostępnych płątach dopuszczalne jest wykaszanie jesienno-zimowe.
<b>Zagrożenia zewnętrzne</b>		
6.	ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE Antropopresja — penetracja przez ludzi miejsc występowania rzadkich i płochliwych gatunków, potencjalna presja ze strony użytkowników quadów i motocykli krosowych, potencjalne zbieranie okazów rzadkich gatunków roślin i zwierząt.	1) Oznakowanie i utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) oznakowania granic rezerwatu i dróg wjazdowych. 2. Wzmoczone kontrole sąsiedztwa rezerwatu przez Straż Leśną. 3. Monitoring stanowisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt przez służby ochrony przyrody. 4. Wyeksponowanie wyznaczonej dla korzystających z rezerwatu ścieżki edukacyjnej z punktem widokowym. 5. Nie lokalizowanie zabudowy oraz utrzymanie obecnego charakteru użytkowania gruntów przylegających do rezerwatu.

**Załącznik nr 2 do projektu zarządzenia  
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie  
z dnia 31 marca 2016 r.**

„Załącznik nr 4 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słoneczne Wzgórze”

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000.”

Lp.	Przedmiot Ochrony	Zagrożenia istniejące i potencjalne
1.	6210 - Murawy kserotermiczne ( <i>Festuco-Brometea</i> )	Sukcesja ekologiczna wynikająca z braku użytkowania. Zalesienie, zacinienie przez sąsiadujący drzewostan. Gatunki inwazyjne i ekspansywne.
2.	6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie ( <i>Arrhenatherion elatioris</i> )	Ekspansja trzcinnika piaskowego i gatunków nitrofilnych. Sukcesja ekologiczna wynikająca z braku użytkowania.
3.	9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny ( <i>Galio-Carpinetum</i> i <i>Tilio-Carpinetum</i> )	Pinetyzacja, obecność gatunków obcych geograficznie i siedliskowo w drzewostanie i w runie. Juwenalizacja, uproszczenie struktury drzewostanu. Zubożenie zasobów martwego drewna, deficyt starych drzew i drzewostanów.
4.	91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe olszowe i jesionowe ( <i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	Zubożenie zasobów martwego drewna. Deficyt starych drzew i drzewostanów.
5.	91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe ( <i>Ficario-Ulmetum</i> )	Pinetyzacja, obecność gatunków obcych geograficznie i siedliskowo w drzewostanie i w runie. Juwenalizacja, uproszczenie struktury drzewostanu. Zubożenie zasobów martwego drewna, deficyt starych drzew i drzewostanów.
6.	91I0 - Ciepłolubne dąbrowy ( <i>Quercetalia pubescentis-petraeae</i> )	Sukcesja ekologiczna wynikająca z braku użytkowania. Juwenalizacja drzewostanu.
7.	1083 - Jelonek rogacz ( <i>Lucanus cervus</i> ), 1084 - pachnica dębowa ( <i>Osmoderma eremita</i> )	Niski udział martwego drewna, szczególnie obumierających lub martwych drzew stojących o znacznych rozmiarach. Fragmentacja siedliska (płatów z martwym drewnem wielkowiedrowym). Potencjalnie zanik części martwych drzew w wyniku zdarzeń losowych (przewrócenie) lub pomyłki przy prowadzeniu prac gospodarczych (omyłkowe wycięcie i wywiezienie).
8.	A075 - Bielik ( <i>Haliaeetus albicilla</i> ) A073 - kania czarna ( <i>Milvus migrans</i> ), A215 - puchacz ( <i>Bubo bubo</i> )	Potencjalnie antropopresja — płoszenie w sezonie lęgowym przez wykonawców prac gospodarczych (w tym także zabiegów czynnej ochrony przyrody) oraz użytkowników quadów i motocykli krosowych. Niski udział starych drzewostanów zapewniających miejsca lęgowe i miejsca odpoczynku.

**Załącznik nr 3 do projektu zarządzenia  
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie  
z dnia 31 marca 2016 r.**

„Załącznik nr 6 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słoneczne Wzgórza”

Określenie działań na obszarze ochrony czynnej z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji w rezerwacie „Słoneczne Wzgórza”.

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych
1.	<p>Biochory (numery): 4, 25, 32, 33, 38, 46, 50. Łączna powierzchnia biochor uwzględnionych w działaniu: 3,98 ha. Luki w obrębie biochor: 6, 14, 30, 42, 44, 51, 52 i 54 o łącznej powierzchni 1,20 ha. Terminy: koszenie odrostów przez pierwszych 5 lat, od września do stycznia, Kontrole z wycinaniem siewek i odrostów: od 6 roku co 2-3 lata do końca obowiązywania planu.</p>	<p>Ograniczenie zarastania muraw wynikające z ekspansji drzew i krzewów wraz z usunięciem pozyskanej biomasy (gałęzi, kory, zrąbków, siana) poza granice muraw.</p>	<p>Po zabiegach związanych z usuwaniem krzewów i drzew w latach 2011-2012 na powierzchniach dużych płatów muraw, w kolejnych latach należy spodziewać się intensywnego odrastania roślinności krzewiastej, szczególnie derenia, tarniny i głogu. Należy systematycznie wykaszac (najlepiej kosą spalinową z tarczą tnącą) odrost krzewów i drzew z całej powierzchni biochor murawowych przez pierwszych pięć lat obowiązywania planu. Wykaszanie należy przeprowadzić od września do stycznia. Poza biochorami leśnymi i pojedynczymi drzewami pozostawionymi celowo w obrębie płatów muraw nie można dopuszczać do rozwoju w ich granicach nowych drzew. W cyklach co 2-3 lata należy penetrować wszystkie płaty muraw i usuwać wszelkie samosiejki drzew oraz odrosty z drzewek wyciętych w poprzednich latach. Młode brzozy, dęby i sosny należy wyciąć lub wyrwać. Młode robinie należy wrywać, jeśli to będzie technicznie możliwe (należy wybierać dni deszczowe lub po deszczach, gdy grunt jest odpowiednio rozluźniony).</p> <p>Usunięcie nalotu krzewów z powierzchni mniejszych enklaw roślinności murawowej (luk i polan śródleśnych). Zachować należy jedynie pojedyncze, starsze egzemplarze drzew, nie wykazujące się ekspansywnością. W kolejnych latach należy corocznie w okresie jesienno-zimowym kontrolować płaty i usuwać ewentualny podrost krzewów, wykaszając je ręcznie lub kosiarką spalinową zaopatrzoną w nóż lub tarczę tnącą.</p> <p>Dopuszcza się składowanie części pozyskanej biomasy na stosach o możliwie małej powierzchni pokrycia gruntu, w obrębie zniekształconych biochor leśnych, przeznaczonych do przebudowy-naturalizacji.</p> <p>Wykonywanie zabiegów ochronnych w sąsiedztwie gniazda puchacza oraz w strefie bielika ograniczyć należy do okresu między wrześniem a styczniem. W okresie luty-sierpień ingerencja dopuszczalna jest w sytuacji nadzwyczajnych zagrożeń dla przedmiotów ochrony.</p> <p>Przy wykonywaniu zabiegów, nie wolno tyczyć dróg zrywkowych i przewozić urobku przez płaty muraw kserotermicznych. Usuwanie resztek organicznych (gałęzi, pokosu, konarów itp.) z muraw kserotermicznych i stromych stoków dopuszcza się tylko ręcznie.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.</p>

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych
2.	<p>Biochory (numery) w których stwierdzono luki z roślinnością ciepłolubną: 6, 14, 30, 42, 44, 51, 52, 54. Łączna powierzchnia luk: 1,20 ha.</p> <p>Łączna powierzchnia cięć odsłaniających w sąsiedztwie luk: około 1,20 ha.</p> <p>Termin: od września do stycznia, w ciągu 5 lat od uchwalenia planu.</p>	<p>Odsłanianie luk z roślinnością ciepłolubną w drzewostanie wraz z usunięciem pozyskanej biomasy (gałęzi, kory, zrąbków) poza granice muraw.</p>	<p>Cięcia pielęgnacyjne w drzewostanie prowadzone w miejscach, gdzie zachowała się roślinność muraw kserotermicznych. Mają prowadzić do oczyszczenia i poszerzenia luk w miejscach występowania gatunków wymagających ochrony czynnej oraz rozluźnienia zwarcia drzew w sąsiedztwie luk, w celu doświetlenia światłoządnych gatunków runa. Usunięcie drzew z powierzchni istniejących luk należy wykonać w ten sposób, aby zachować jedynie pojedyncze, starsze egzemplarze rodzimych gatunków, nie zacieniające płatów muraw. Pozostawione drzewa, należy podkrzesać.</p> <p>Dopuszcza się składowanie części pozyskanej biomasy na stosach o możliwie małej powierzchni pokrycia gruntu, w obrębie zniekształconych biochor leśnych, przeznaczonych do przebudowy-naturalizacji.</p> <p>Wykonywanie zabiegów ochronnych w sąsiedztwie gniazda puchacza oraz w strefie bielika ograniczyć należy do okresu między wrześniem a styczniem. W okresie luty-sierpień ingerencja dopuszczalna jest w sytuacji nadzwyczajnych zagrożeń dla przedmiotów ochrony. Przy wykonywaniu zabiegów, nie wolno tyczyć dróg zrywkowych i przewozić urobku przez płaty muraw kserotermicznych. Usuwanie resztek organicznych (gałęzi, pokosu, konarów itp.) z muraw kserotermicznych i stromych stoków dopuszcza się tylko ręcznie.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie. Nadleśnictwo Chojna (w przypadku gdy przychody ze sprzedaży drewna pozyskanego w ramach zabiegów ochronnych zrekompensują poniesione nakłady finansowe).</p>
3.	<p>Biochory (numery): 3, 9, 10, 14, 17, 18, 24, 29, 31, 35, 36, 37, 42. Łączna powierzchnia biochor uwzględnionych w działaniu: 5,72 ha.</p> <p>Termin: wycinki, czyszczenia, trzebieże, groduzenia: wrzesień-styczeń, przez cały okres obowiązywania planu.</p>	<p>Przebudowa drzewostanów.</p>	<p>Przebudowa drzewostanów świerkowych, modrzewiowych i robiniowych polegająca na silnych trzebieżach tych trzech gatunków (z pozostawieniem gatunków drzew zgodnych z siedliskiem) oraz w przypadku wydzielen z dużym udziałem robinii akacjowej wprowadzaniu gatunków zgodnych z siedliskiem, szczególnie dębu i grabu. Powierzchnie przebudowywane należy gradzić za pomocą żerdzi (w uzasadnionych przypadkach można używać siatki leśnej). Przebudowę należy zacząć od drzewostanów najbardziej zniekształconych. Docelowo (cel długoterminowy) działanie ma prowadzić do usunięcia wszystkich osobników świerka, modrzewia i robinii akacjowej.</p> <p>W obrębie biochor: 3, 9, 10, 14, 18, 24, 31, 35, 36, 37 i 42 zabieg można ograniczyć do stopniowej eliminacji gatunków obcych, bez konieczności nasadzeń (co umożliwi samoistne wkraczanie gatunków zgodnych z siedliskiem).</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie. Nadleśnictwo Chojna (w przypadku gdy przychody ze sprzedaży drewna pozyskanego w ramach zabiegów ochronnych zrekompensują poniesione nakłady finansowe).</p>
4.	<p>Biochory (numery) w których stwierdzono robinie: 17, 20, 28, 29, 30, 31, 42, 44, 49, 51, 52, 54, 55. Łączna powierzchnia</p>	<p>Eliminacja robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> wraz z usunięciem pozyskanej biomasy (gałęzi, kory,</p>	<p>Usunięcie wszystkich grup i pojedynczych okazów robinii akacjowej w rezerwacie. Zabieg polega na wycinie przeprowadzanej w miesiącach wrzesień-styczeń oraz systematycznym usuwaniu odrostów w miesiącach czerwiec-wrzesień (a w przypadku wydzielen znajdujących się w strefie ochronnej gniazda bielika i w dużej bliskości gniazda puchacza: wrzesień-styczeń) przez</p>

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych
	biochor uwzględnionych w działaniu: 13,27 ha Termin: wycinki: wrzesień-styczeń, usuwanie odrostów: czerwiec-styczeń, przez cały okres obowiązywania planu.	zrąbków) poza granice muraw.	kolejnych 5 lat po wycince. Przy wykonywaniu zabiegów, nie wolno tyczyć dróg zrywkowych i przewozić urobku przez płyty muraw kserotermicznych. Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie. Nadleśnictwo Chojna (w zakresie pozyskanie drewna oraz w przypadku, gdy przychody ze sprzedaży drewna pozyskanego w ramach zabiegów ochronnych zrekompensują poniesione nakłady finansowe).
5.	Biochory (numery): 4 i 5. Łączna powierzchnia biochor uwzględnionych w działaniu: 0,76 ha. Termin: czerwiec-wrzesień, co roku przez cały okres obowiązywania planu (lub do skutku, jeśli eliminacja nastąpi wcześniej).	Ręczne usuwanie osobników popłochu pospolitego z powierzchni muraw wraz z usunięciem pozyskanej biomasy poza granice rezerwatu.	Osobniki należy usuwać wyłącznie ręcznie poprzez ich wycięcie przy powierzchni ziemi (pod rozetą liściową) w okresie czerwiec-lipiec, przed wysypaniem nasion przez popłoch. W kolejnych miesiącach należy przeprowadzać kontrole połączone z usuwaniem ewentualnych odrostów i nowych siewek. Wszystkie wycięte osobniki należy wynieść poza murawy. Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.
6.	Biochory (numery): 5, 38, 50. Łączna powierzchnia biochor uwzględnionych w działaniu: 1,97 ha. Termin: maj-sierpień, 2-3 razy w roku przez cały okres obowiązywania planu .	Ograniczenie ekspansji trzcinnika piaskowego <i>Calamagrostis epigejos</i> oraz ciemiężyka białokwiatowego <i>Vincetoxicum hirsutinaria</i> w obrębie płatów muraw kserotermicznych wraz z usunięciem pozyskanej biomasy poza granice rezerwatu.	Niskie koszenie łąnów trzcinnika, połączone ze zbiorem i usuwaniem siana poza obszar rezerwatu. W miejscach, gdzie trzcinnik tworzy jednogatunkowe agregacje wskazane jest koszenie w miesiącach czerwiec i sierpień, ale przed wysypaniem nasion przez trzcinnik. W miejscach, gdzie towarzyszą mu inne gatunki (głównie rośliny kserotermiczne) koszenie wykonywać należy po 15 sierpnia. Koszenie powinno być wykonywane rokrocznie, przez co najmniej 5 lat – po tym okresie ocenić należy skutki zabiegów. W przypadku ciemiężyka skupienia w obrębie muraw należy wykaszac selektywnie, kosą ręczną lub spalinową 2-3 razy do roku w sezonie wegetacyjnym. Opcjonalnie dopuszczalne jest wrywanie kęp ciemiężyka. Należy nie dopuszczać do wysypu nasion przez ciemiężyka. Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.
7.	Biochory (numery): 4, 5, 23, 25, 32, 33, 38, 50. Łączna powierzchnia biochor uwzględnionych w działaniu: 4,26 ha. Termin: maj-październik, co roku przez cały okres obowiązywania planu.	Ekstensywny wypas płatów muraw kserotermicznych i ciepłolubnych dąbrów.	Wypas należy prowadzić w okresie maj-październik z obsadą nie większą niż 1DJP/ha przez pierwszych 5 lat a w kolejnych latach 0,5 DJP/ha. Do wypasu należy wykorzystywać stada owiec, kóz lub stada mieszane tych gatunków. W obrębie biochor: 23, 25 i 33 wypas należy prowadzić w miesiącach wrzesień-październik. Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.
8.	Biochora (numer): 41. Łączna powierzchnia uwzględnionych w działaniu: 0,41 ha.	Ręczne usuwanie osobników powojnika pnącego <i>Clematis vitalba</i> z powierzchni biochory wraz z usunięciem	Osobniki należy usuwać wyłącznie ręcznie poprzez ich wycięcie poniżej szyi korzeniowej w okresie czerwiec-lipiec. W kolejnych miesiącach należy przeprowadzać kontrole połączone z usuwaniem ewentualnych odrostów i nowych siewek. Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.

<b>Lp.</b>	<b>Lokalizacja</b>	<b>Rodzaj działań ochronnych</b>	<b>Zakres działań ochronnych</b>
	Termin: czerwiec-wrzesień, co roku przez cały okres obowiązywania planu.	pozyskanej biomasy poza granice rezerwatu.	
9.	Biochory (numery): 47, 56 oraz pozostałe użytkowane drogi pożarowe i leśne.	Zapewnienie ochrony przeciwpożarowej oraz możliwości dojazdu do powierzchni dla wykonawców zabiegów ochronnych	Utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) infrastruktury, w tym utrzymanie dróg leśnych we właściwym stanie. Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – Nadleśnictwo Chojna.



**Załącznik nr 4 do zarządzenia  
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie  
z dnia 31 marca 2016 r..**

„Załącznik nr 7 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słoneczne Wzgórze”

Cele działań ochronnych dla części obszarów Natura 2000 pokrywających się z rezerwatem.”

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel do osiągnięcia
1.	6210 - murawy kserotermiczne ( <i>Festuco-Brometea</i> )	Powstrzymanie procesów sukcesji ekologicznej związanej z ekspansją roślinności zaroślowej i leśnej na ciepłolubne siedliska nieleśne. Doświetlenie stanowisk roślinności ciepłolubnej na zalesionych murawach. Utrzymanie prawidłowej struktury przestrzennej i gatunkowej roślinności ciepłolubnej poprzez systematyczne użytkowanie pastwiskowe.
2.	6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie ( <i>Arrhenatherion elatioris</i> )	Przywrócenie właściwego stanu ochrony, poprzez właściwe użytkowanie.
3.	9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny ( <i>Galio-Carpinetum</i> i <i>Tilio-Carpinetum</i> )	Zwiększenie zasobów martwego drewna i drzew starych poprzez ochronę ścisłą. Odtworzenie i naturalizacja zniekształconej warstwy drzewostanu i runa poprzez stopniową eliminację gatunków obcych geograficznie i siedliskowo oraz realizację cięć i zabiegów pielęgnacyjnych na powierzchniach wykazujących cechy zbiorowisk zastępczych, na pozostałej powierzchni umożliwienie przebiegu spontanicznych procesów regeneracji siedlisk.
4.	91E0 - łągi wierzbowe, topolowe olszowe i jesionowe ( <i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	Zachowanie właściwej struktury siedliska poprzez zwiększenie zasobów martwego drewna i drzew starych.
5.	91F0 - łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe ( <i>Ficario-Ulmetum</i> )	Zwiększenie zasobów martwego drewna i drzew starych poprzez ochronę ścisłą. Odtworzenie i naturalizacja zniekształconej warstwy drzewostanu i runa poprzez stopniową eliminację gatunków obcych geograficznie i siedliskowo oraz realizację cięć i zabiegów pielęgnacyjnych na powierzchniach wykazujących cechy zbiorowisk zastępczych, na pozostałej powierzchni umożliwienie przebiegu spontanicznych procesów regeneracji siedlisk.
6.	91I0 - ciepłolubne dąbrowy ( <i>Quercetalia pubescentis-petraeae</i> )	Utrzymanie właściwej struktury siedliska poprzez odpowiednie użytkowanie.
7.	1083 - jelőnek rogacz ( <i>Lucanus cervus</i> ), 1084 - pachnica dębowa ( <i>Osmoderma eremita</i> )	Utrzymanie stabilnej i żywotnej populacji tych gatunków na terenie rezerwatu. Utrzymanie niezmnieszonej powierzchni siedlisk gatunków w rezerwacie.
8.	A075 - bielik ( <i>Haliaeetus albicilla</i> ) A073 - kania czarna ( <i>Milvus migrans</i> ), A215 - puchacz ( <i>Bubo bubo</i> )	Utrzymanie obecności tych gatunków na terenie rezerwatu poprzez zachowanie we właściwym stanie ochronnym ich siedlisk.

**Załącznik nr 5 do zarządzenia  
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie  
z dnia 31 marca 2016 r.**

„Załącznik nr 8 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słoneczne Wzgórze”

Monitoring stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych dla części obszarów Natura 2000 pokrywających się z rezerwatem.”

Lp.	Przedmiot Ochrony	Działania monitoringowe
1.	6210 - murawy kserotermiczne ( <i>Festuco-Brometea</i> )	<p>1. Ochrona czynna: wypas, koszenie, usuwanie zacieńających murawy drzew i krzewów.            2. Monitoring            Częstość: co roku.            Lokalizacja: biochory nr 4, 25, 33, 44, 50, 51, 54.            Termin: jednokrotnie od 1 czerwca do 31 sierpnia.            Zasady: 2-3 zdjęcia fitosocjologiczne 5x5m na stałych punktach w każdym z płatów z murawą.            Wskaźniki właściwego stanu: ekspansja krzewów i podrostu drzew, gatunki charakterystyczne, gatunki ekspansywne roślin zielnych, obce gatunki inwazyjne, gatunki dominujące.            Objawy pogorszenia się stanu: wzrost pokrycia przez gatunki krzewów i podrost drzew, gatunki ekspansywne i obce, spadek udziału gatunków charakterystycznych.            Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.</p>
2.	6510 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie ( <i>Arrhenatherion elatioris</i> )	<p>1. Ochrona czynna: wypas i koszenie            2. Monitoring            Częstość: co dwa lata.            Lokalizacja: biochora nr 5.            Termin: jednokrotnie od 1 czerwca do 31 sierpnia.            Zasady: 2-3 zdjęcia fitosocjologiczne 5x5m na stałych punktach.            Wskaźniki właściwego stanu: ekspansja krzewów i podrostu drzew, gatunki charakterystyczne, gatunki ekspansywne roślin zielnych, obce gatunki inwazyjne.            Objawy pogorszenia się stanu: wzrost pokrycia przez gatunki krzewów i podrost drzew, gatunki ekspansywne i obce, spadek udziału gatunków charakterystycznych.            Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.</p>
3.	9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny ( <i>Galio-Carpinetum</i> i <i>Tilio-Carpinetum</i> )	<p>1. Ochrona ścisła            2. Monitoring            Częstość: w 1, 5, 10 i 15 roku obowiązywania planu.            Lokalizacja: biochory 11, 15, 19, 45, 48, 56, 57.            Termin: jednokrotnie od 1 czerwca do 31 sierpnia.            Zasady: 2-3 zdjęcia fitosocjologiczne w kwadratach 10x10m na stałych punktach w każdym płacie.            Wskaźniki właściwego stanu: charakterystyczne kombinacje florystyczne, ekspansywne gatunki obce w podszybie i runie, ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie, gatunki obce geograficznie w drzewostanie, gatunki obce ekologicznie w drzewostanie, udział gatunków „wczesnosukcesyjnych” w drzewostanie, udział martwego drewna.            Objawy pogorszenia się stanu: wzrost pokrycia przez gatunki siedliskowo i geograficznie obce, odnawianie się drzew obcych ekologicznie i geograficznie, spadek ilości martwego drewna i gatunków charakterystycznych.</p> <p>1. Ochrona czynna            2. Monitoring            Częstość: w 1, 5, 10 i 15 roku obowiązywania planu.            Lokalizacja: biochory 3, 15, 36, 37, 44, 45, 48, 52, 54.            Termin: jednokrotnie od 1 czerwca do 31 sierpnia.            Zasady: 2-3 zdjęcia fitosocjologiczne w kwadratach 10x10m na stałych punktach w każdym płacie.            Wskaźniki właściwego stanu: charakterystyczne kombinacje florystyczne, ekspansywne gatunki obce w podszybie i runie, ekspansywne gatunki rodzime</p>

Lp.	Przedmiot Ochrony	Działania monitoringowe
		<p>(apofity) w runie, gatunki obce geograficznie w drzewostanie, gatunki obce ekologicznie w drzewostanie, udział gatunków „wczesnosukcesyjnych” w drzewostanie, udział martwego drewna.</p> <p>Objawy pogorszenia się stanu: wzrost pokrycia przez gatunki siedliskowo i geograficznie obce, odnawianie się drzew obcych ekologicznie i geograficznie, spadek ilości martwego drewna i gatunków charakterystycznych.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.</p>
4.	91E0 - łągi wierzbowe, topolowe olszowe i jesionowe ( <i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	<p>1. Ochrona ścisła 2. Monitoring</p> <p>Częstość: w 1, 5, 10, 15 roku obowiązywania planu. Lokalizacja: biochora nr 13. Termin: jednokrotnie od 1 czerwca do 31 sierpnia. Zasady: 2-3 zdjęcia fitosocjologiczne 10x10m w płacie na stałych punktach.</p> <p>Wskaźniki właściwego stanu: gatunki charakterystyczne; udział martwego drewna.</p> <p>Objawy pogorszenia się stanu: wzrost pokrycia przez gatunki niecharakterystyczne, spadek ilości martwego drewna i gatunków charakterystycznych.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.</p>
5.	91F0 - łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe ( <i>Ficario-Ulmetum</i> )	<p>1. Ochrona ścisła 2. Monitoring</p> <p>Częstość: w 1, 5, 10 i 15 roku obowiązywania planu. Lokalizacja: biochory 1, 16, 22, 26, 53. Termin: jednokrotnie od 1 czerwca do 31 sierpnia. Zasady: 2-3 zdjęcia fitosocjologiczne w kwadratach 10x10m na stałych punktach w każdym płacie.</p> <p>Wskaźniki właściwego stanu: charakterystyczne kombinacje florystyczne, ekspansywne gatunki obce w podszybie i runie, ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie, gatunki obce geograficznie w drzewostanie, gatunki obce ekologicznie w drzewostanie; udział martwego drewna.</p> <p>Objawy pogorszenia się stanu: wzrost pokrycia przez gatunki siedliskowo i geograficznie obce, odnawianie się drzew obcych ekologicznie i geograficznie, spadek ilości martwego drewna i gatunków charakterystycznych.</p> <p>1. Ochrona czynna 2. Monitoring</p> <p>Częstość: w 1, 5, 10 i 15 roku obowiązywania planu. Lokalizacja: biochory 17, 49, 51. Termin: jednokrotnie od 1 czerwca do 31 sierpnia. Zasady: 2-3 zdjęcia fitosocjologiczne w kwadratach 10x10m na stałych punktach w każdym płacie.</p> <p>Wskaźniki właściwego stanu: charakterystyczne kombinacje florystyczne, ekspansywne gatunki obce w podszybie i runie, ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie, gatunki obce geograficznie w drzewostanie, gatunki obce ekologicznie w drzewostanie; udział martwego drewna.</p> <p>Objawy pogorszenia się stanu: wzrost pokrycia przez gatunki siedliskowo i geograficznie obce, odnawianie się drzew obcych ekologicznie i geograficznie, spadek ilości martwego drewna i gatunków charakterystycznych.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.</p>
6.	91I0 - ciepłolubne dąbrowy ( <i>Quercetalia pubescentis-petraeae</i> )	<p>1. Ochrona czynna: wypas 2. Monitoring</p> <p>Częstość: w 1, 5, 10, 15 roku obowiązywania planu. Lokalizacja: biochora nr 23. Termin: jednokrotnie od 1 czerwca do 31 sierpnia. Zasady: jedno zdjęcie fitosocjologiczne 10x10m na stałym punkcie.</p> <p>Wskaźniki właściwego stanu: gatunki charakterystyczne, struktura siedliska.</p> <p>Objawy pogorszenia się stanu: wzrost pokrycia przez gatunki siedliskowo i geograficznie obce, spadek ilości martwego drewna i gatunków charakterystycznych.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.</p>

Lp.	Przedmiot Ochrony	Działania monitoringowe
7.	1083 - jelonek rogacz ( <i>Lucanus cervus</i> ), 1084 - pachnica dębowa ( <i>Osmoderma eremita</i> )	<p>1. Ochrona ścisła 2. Monitoring Częstość: co roku Lokalizacja: biochory 16 (pachnica), 45, 48 (jelonek). Termin: dwukrotne liczenie od 1 czerwca do 31 sierpnia. Zasady: 20-minutowe kontrole potencjalnych mikrosiedlisk w poszukiwaniu osobników żywych, martwych, kokolitów i odchodów. Wskaźniki właściwego stanu: frekwencja gatunków w miejscach kontroli, liczba stwierdzonych osobników. Objawy pogorszenia się stanu: spadek frekwencji gatunków i liczby stwierdzonych osobników w punktach. Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.</p>
8.	A075 - bielik ( <i>Haliaeetus albicilla</i> ) A073 - kania czarna ( <i>Milvus migrans</i> ).	<p>1. Ochrona ścisła 2. Monitoring Częstość: co dwa lata. Lokalizacja: biochory 1,19, 25, 44, 45, 56. Termin: dwukrotnie, od 1 marca do 31 maja. Zasady: poranne nasłuchy 60-minutowe w punktach kontrolnych. Wskaźniki właściwego stanu: frekwencja gatunków w punktach. Objawy pogorszenia się stanu: spadek frekwencji gatunków w punktach. Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.</p>
9.	A215 - puchacz ( <i>Bubo bubo</i> )	<p>1. Ochrona ścisła 2. Monitoring Częstość: co dwa lata. Lokalizacja: biochora 25. Termin: dwukrotnie, od 1 marca do 31 maja. Zasady: poranne nasłuchy 10-minutowe w punkcie kontrolnym. Wskaźniki właściwego stanu: frekwencja gatunków w punkcie. Objawy pogorszenia się stanu: spadek frekwencji gatunku w punkcie. Podmiot odpowiedzialny za realizację działania – RDOŚ w Szczecinie.</p>